

Bed det Møde, hvor de Ord bleve fremsagte, om hvis Nødtighed Taleren dreier sig, var Læser Andersen meget nær ved os fire Folketingsmænd, som vare tilstede; vi hørte hans Tale, og da den var sluttet, var der aldeles ikke nogen Tvivl hos os om, at han ikke havde brugt eller kunnet bruge de omhandlede Ord i den Sammenhæng, hvori han talte. Bag efter kommer der en Røst helt henne fra den anden Side af Salen, en Røst, der paastaar, at den vedkommende Mand har fremsført disse Ord. Sige som denne Paastand fremkommer, reiser En af os sig op og siger: De Ord, som denne Mand siger, at en Mand, der sidder her tæt ved os, har sagt, have vi ikke hørt. Dette blot til Oplysning om Tilstanden ved dette Møde. Den ærede Minister taler om, at ved et Møde gaar det ofte lidt tumultuarisk, lidt støiende til; men der er en Ting, som den ærede Minister ikke tænker paa, og det er, at der er Mobsætninger, som mødes ved et saadant Møde. Jeg vil her gjøre en Indrømmelse, idet jeg haaber, at den ærede Minister da vil gjøre en Indrømmelse over for mig. Den ærede Minister siger, at man ikke kan regne, hvad der kommer frem ved et saadant Møde, naar man om Aftenen sidder ved de fyldte Glas. Dette er en meget vigtig Bemærkning, som stemmer ret godt med den nuværende Tid; men i een Henseende har den ærede Minister ikke rigtig fulgt med. Der er et gammelt Ord, som siger — og det vil jeg lægge ham paa Hjerte, siden han har lystet med gamle Ting: „Meget afhænger af Dreene, hvormed man hører.“ Blandt de Ting, som ere uundgaelige ved en fri Forsatning, er jo dette, at de politiske Mobsætninger mødes. Og nu vil jeg spørge den høitærede Minister, om det dog ikke ser lidt mærkværdigt ud og kaster et underligt Lys over den hele Sag, at Andersens Bemærkninger paa En nær — som for øvrigt ikke er bleven virkelig mundtlig afhørt — ikke ere blevene afhørte, hvormod de ere blevene afhørte, som ville tillægge os, der vare i Flertal ved dette Møde, Hensigter og Udtalelser, som de synes burde paa-tales. Hvis den høitærede Minister foruden Støien og de andre Undskyldningsgrunde, der kunne fremføres, vilde medtage de politisk berettigede Mobsætninger, som daglig brydes, og som man virkelig ikke kan lade som ikke eksisterende, naar man sidder ved Ministerbordet — naar Ministeren vilde medtage disse Mobsætninger, som ere tilstede i alle Europas Lande, og som ikke kunne fjernes, selv om man i Hæst af Landene, fik en Minister, der vilde paavirke Læserne i den Retning, som den høitagtede Minister vil, og naar han, stillende sig ikke paa noget ensidigt Stade, vilde søge at gjøre Ret og Skjel til begge Sider, da er det min Overbevisning, at denne Sag ikke var kommen til det Stade, hvorpaa den nu staar, men vilde være bleven kvælt i Fødselen, naar vi vare blevene konfronterede med hinanden. Jeg veed nu ikke, hvilket Værd af Sandhedskjærlighed den ærede Minister

vil tillægge mine Ord. Min Sandhedskjærlighed er ikke prøvet ved Domstolene, idet jeg nu har henlevet henved et halvt Hundrede Aar uden nogenfinde at have gjort Brug af Domstolene, og jeg vil ønske, at mit Liv maa henrinde uden at komme i Berørelse med dem. Jeg haaber altsaa, at den høitærede Minister, som kender mig fra anden Side, vil tro, at hvad jeg her siger, er sagt af fuld Kjærlighed til Sandheden, og fordi jeg for mit personlige Vedkommende anser det for min Pligt, naar jeg har været tilstede ved en saadan Leilighed, da at bidrage Mit til at skaffe en Mand Opreisning, der er dømt uskyldig.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Jeg skal kun oplyse, at Grunden, hvorfor der ikke er blevet flere afhørte i denne Sag, er den, at jeg ingenlunde har ladet foretage en fuldstændig retslig Undersøgelse. Jeg har kun ladet de vigtigste Vidnesbyrd, paa hvilke Forundersøgelsen hvilede, bekræfte. Det kunde altsaa ikke falde mig ind at lade Andre afhøre end dem, om hvilke Ministeriet vidste, at de vilde give Oplysning om, hvad der var passeret. Jeg har altsaa kun, jeg gjentager det, ladet juridisk bekræfte de Vidnesbyrd, som Ministeriet havde paa sin Haand, men som ikke havde den fuldstændige legale Form.

Berg: Jeg skal tillade mig nogle korte Bemærkninger til enkelte ærede Medlemmer. Det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds (Sagd) talte om Lunkeplads for Smaating. Jeg vil foreslaa det ærede Medlem at søge at undergive sig Selvkritik, og saa vil jeg henstille til ham, hvorvidt han er berettiget til her at kaste med Sten. Naar det ærede Medlem talte om, at jeg skulde have benægtet, hvad 6 Mænd have beediget, saa foreligger dette ikke i mine tidligere Udtalelser. Det, jeg har udsat paa de Protokollaplæsninger, jeg har omtalt, fastholder jeg, og jeg haaber at skulle faae Leilighed til at godtgjøre Nødtigheden deraf. Jeg antager endog saa, at naar man hører det oplæse een Gang til, stemmer det fuldkommen med min Forklaring; thi efter den Meddelelse, jeg har om det Oplæste, staar der, at den Vedkommende kun hørte det een Gang, men dette kan jo af Protokollføreren være en Sammenbragning af det, jeg nævnte, nemlig at den Vedkommende ikke hørte Interpellationen blive fremfat, men først hørte den omtale siden. Naar det ærede Medlem talte om, i hvilken Hensigt jeg maatte have fremdraget visse Udtalelser, der ere brugte om vore Konger i den senere Tid, da skal jeg i saa Henseende oplyse ham om, at jeg og mine Meningsfæller have i den Henseende altid forholdt os i en bestemt Opfattelse af vor konstitutionelle Konges Stilling som den, der fortjener Lovens Væbrygt og efter Grundlovens Bestemmelse er hævet over Partierne, og at det Børste, man kan gjøre imod